

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

ciues pro Episcopo contentio vertebatur. Cumque partes inter se diuisae, diuersos eligere vellent, magna collisio erat populi. Residentibus tamen Episcopis die Domino, mulier quaedam velata atque Deo deuota audenter ad eos ingreditur, quae ait: Audite me, sacerdotes Domini, scitote enim quod non est in hisbeneplacitum Deo, quos hi ad sacerdotium elegerunt. Ecce enim Dominus hodie ipse sibi prouidit Antistitem. Itaque nolite conturbare, neque collidere populum, sed patientes estote parumper, Dominus enim nunc dirigit qui regat Ecclesiam hanc. His itaque mirantibus haec verba, subito Presbyter Rusticus nomine, qui erat ex ipsa urbe Aruernae dioecesi, aduenit. Ipse autem iam mulieri per visionem fuerat indicatus. Quo viso, ait: Ecce ipsum, quem elegit Dominus: ecce qualem vobis Dominus Pontificem destinauit: hic ordinetur Episcopus. Haec ea loquente, omnis populus, contentione postposita, clamauit dignum ac iustum esse. Qui in cathedra positus, septimus in eodem loco Pontificatus honorem populo gaudente suscepit.

S. Rusticus diuinitus in eius locum subrogatur.

INVENTIO CORPORIS S. SOLENNIS EPISCOPI, ET QVAEDAM EIVS MIRACVLA, PER D. GREGORIVM TURONEN. in gloriam Confessorum cap. 21.

SURIUS

q. bar
Komen
RVITI
5

Septēb. 25.

T licet de Turonica vrbe aliqua iam scripserimus, tamen quoniam nuper beati Solennis sepulcrum adspeximus, filere nequiuimus, quod apud Malliacense monasterium comperimus in cacumine montis constitutum, & ab antiquis vallatum aedificijs iam dirutis. Nam ferunt quod in eo loco, cum crypta adhuc haberetur occulta, & nulli Christianorum locus ille esset reuelatus, per singulas Dominicarum solennitatum noctes ab habitatoribus lumen cernebatur accensum, sed nullus sciebat quid sibi hoc vellet mysterium, tantum suspicio detinebat homines aliquid ibidem retineri diuinum. Intraea aduenerunt duo energumeni ex basilica sancti Martini, qui collisis in se palmis clamare coeperunt, dicentes: Hic requiescit Solennis beatissimus in crypta abdita. Reserate igitur sepulcrum amici Dei. Quod cum repereritis, velite egerite, lumen accendite, cultumque debitum ei exhibete. Erit regioni huic salubre, si quae loquimur adimpleueritis. Et haec dicentes cum clamore magno, effodere telurem ungulis nitabantur. Tunc videntes incolae quae gerebantur, accepto sarculo effodientes aperuerunt cryptam, in qua per seriem graduum descendentes, repererunt sepulcrum magnum, de quo testabantur illi adhuc mente infirmi, hoc esse sepulcrum Solennis beatissimi. Qui mox sensu discesserunt recepto. Post haec autem coeperunt ad eum diuersorum morborum aegroti confluere, & accepta sanitate redire incolumes. Sed & Lithomeris vrbe ipsius indigena, cum a quartani typi aegrotatione fatigaretur, acceptis ex hospitio cereis, illisque manu propria per rotam noctem ibi detentis, vigilias celebrauit. Facto igitur mane, rediit ad propria, nec ultra ab hoc morbo frigorationis, vel contractionis vilius pertulit grauitatem.

Lumen videtur circa sancti viri sepulcrum.

Eius inuentio.

Miracula ad sepulcrum eius.

VITA SANCTI EXUPERII EPISCOPI TOLOSANI PER D. HIERONYMVM PRESBYTERVM scripta. Ex epistola D. Hieronymi ad Rusticum monachum, in fine.

28. Septēb.

S. Exuperij in pauperes liberalitas.

SANCTVS Exuperius Tolosae Episcopus, viduae Saraptesis imitator, esuriens pascit alios: & ore pallente ieiunijs, fame torquetur aliena: omnemque substantiam Christi visceribus erogauit. Nihil illo ditius, qui corpus Domini canistro vimineo, sanguinem portat in vitro. Qui auaritiam eiecit e templo: qui absque funiculo & increpatione, cathedras vedentium columbas, id est, dona sancti spiritus, mensasque subuertit mammonae, & nummulariorum aera dispersit, ut domus Dei, domus vocetur orationis, & non latronum spelun.

Matth. 21.

spelunca. Huius è vicino sectare vestigia, & cæterorum qui virtutum illius similes sunt, quos sacerdotium & humiliores facit & pauperes.

Omne auri ritium ab ecclesia ei cit.

Idem ad Furiam.

Habes sanctum Exuperium probata cætatis & fidei, qui te monitis suis frequenter instituat.

ITEM DE EODEM PER EVNDEM EX EPISTOLA

eiusdem ad Gerontiam viduam.

Non possum absque lachrymis Tolosa facere mentionem, quæ ut hucusque non rueret, sancti Episcopi Exuperij merita præstiterunt.

Ecclesiæ suæ defensor.

DE EODEM ADHVC EXUPERIO, EX EODEM HIERONYMO.

Est prologus D. Hieronymi in primum commentariorum Zacharie prophete ad ipsum Exuperium.

Vltimo iam autumnii tempore frater noster, filius tuus, Sisinnius monachus, tuæ mihi dignationis epistolam reddidit: qua lecta, gavisus sum te esse hospitem, & memorè mei, omniumque fratrum qui in sanctis locis Domino seruiunt: in quorū refrigerijs facis tibi amicos de iniquo mammona, & præparas æterna tabernacula, ut possis cum Dauid dicere: Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutū: concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Si enim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum, vbi ponat pullos suos: cur tu qui pontifex Domini es, & calcas in fine mundi torcularia, ut sitientibus populis sanguinis Christi vinum tribuas, non liberè proclamabis ac dices: Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum: beati qui habitant in domo tua?

Psal. 114.

Audio te in valle lachrymarum, in loco quem Deus posuit ad certamen, ut vincantibus coronam daret, ascensionem in corde tuo disponere, & ire de virtute in virtutem: & imitari Domini paupertatē, ut cum illo diues fias, & in te reclinet caput, & per singulos dies suscipiatur, visitetur, alatur, vestiatur, & præcipuè in sanctarum scripturarum lectione feruere.

S. Exuperius imitatur Domini paupertatem.

Cumque tibi cuperem ingenioli mei aliquod offerre munusculum, & cœpta in duodecim prophetas explanatio perueniret ad calcem, susceptum opus deserere nolui: sed quod & absque te dictaturus eram, tuo potissimum nomini consecraui, & gaudeo quod obscurissimus liber Zacharie prophete, & inter duodecim longissimus, eo tempore differendus est, quo ob festinationem eius qui reuersurus est, nullam moram patitur interpretatio: sed velim nolim, saltem lucratiuis per noctē horis atque futuriis dictare compellor, quod tibi dirigam.

S. Hieronymus explanatio nem in 12 prophetas illi dedit.

Scripti in hunc prophetam Origenes duo volumina vsque ad tertiam partem libri à principio. Hippolytus quoque edidit commentarios: & Didymus quinque explanationū libros me rogante dictauit: quos cum alijs tribus in Osce & Micheam prophetarum: sed tota eorum interpretatio allegorica fuit, & historia vix pauca tetigerunt. Itaque imitari cupiens illum patrem familiās, qui profert de thesauro suo noua & vetera: & sponfam de Cantico canticorum, quæ dicit: Noua cum veteribus fratru- clis meus seruaui tibi: historiae Hebræorum tropologiam nostrorum miscui, ut ædificarem super petram & non super arenam, ac stabile iacerem fundamentum, quod Paulus architectus posuisse se scribit.

Matth. 11. Cant. 7.

Tuæ benevolentia erit, non eruditionem nostram, quæ vel nulla, vel parua est: sed pronam in te suscipere voluntatem: ut nos ad cætera prouoces, & in longo scripturarum campo currere cohorteris. Si qui autem sunt quibus interpretationem & horum & aliorum voluminum antè promisi, ignoscant incredibili in te amori meo: & quicquid tibi scripsi, sibi scriptum arbitrentur. Charitas enim benigna est, & charitas non æmulatur: non quærit quæ sua sunt.

i. Cor. 3. Ecce quæ de se sentit humiliter S. Hieronymus. i. Cor. 13.

ITEM DE EODEM EXUPERIO, EX EODEM HIERONYMO.

mo. Habetur in proæmio in secundum librum commentariorum Zacharie prophete.

Itaque mi Exuperi papa venerabilis, adesto præsens orationibus, qui corpore absens es, & impetra à Domino ut auferatur à facie mea velamen Zacharie, quæ ante oculos ostendebatur Moyse, quia fulgorè vultus eius vulgus ignobile ferre non poterat: ut ego quoque cum Dauid queam dicere: Dominus dabit verbū euangelizantibus virtute multa.

Psal. 67.

t Secun-

Secundi libri explanationum in Zachariam istud exordium est: quem tanta ce-
leritate dictamus, vt penè non sit emendandi spatium, dum frater Sionnius Aegy-
ptum ire festinat, vt odorem bonæ fragrantis, qui à te missus est fratribus, illuc quo-
que perferat: Et nequaquam Aethiopiæ flumine, sed Galliarum largissimis aquis
rigentur à tua sitientia.

S. Hiero-
nymi te-
stimoniū
de odore
virtutum
S. Exuperij

OCTOBER.

VITA S. MARCELLINI RAVENNA- TIS ARCHIEPISCOPI, VT HABETVR IN HIE- ronymi Rubei viri doctissimi historiarum Rauennatum lib. 1.

Octob. 5.

S. Marcellinus fit
Rauennatum Anti-
fices.

Quere ei-
pationem
praesenti
Tom. 13.
Februarij.

S. Marcellinus, An-
tistes.

AGAPITO, Rauennatum decimo Archiepiscopo, Mar-
cellinus successit, trigessimū circiter annum supra ducen-
tesimum ab ortu Christi, Urbano adhuc Romano Ponti-
fice. Septem & quadraginta annis Rauennati Ecclesia præ-
fuit Marcellinus, tanta sanctitate atque innocentia, vt vel
sola opinione homines à maleficio deterreret, & ad leges
diuinas seruandas ac colendas inflammarer. Sæpius caco-
dæmonum furorem (tanta in illo fuit magnitudo & præ-
stantia benignitatis diuinæ) nullo labore compressit. Cum
que virum sanctum illi, dispositis insidijs, vallatum tenerent ac circumuenerent: eo
Deum suppliciter inuocante, statim prostrati, misereque afflicti sunt. Huius tem-
pore Fusca virgo nobilis Idibus Februarij sub Quintiano præside, qui in Sicilia Aga-
tham trucidauit, ob Christi religionem Rauennæ interfecta est. Ea quoque tempe-
state adeo in Christianos saeuitum est, vt paucissimæ eorum familia, nedum ciuita-
tes, eius calamitatis expertes fuerint. Nam Germani, Alpibus, Rætia, vniuersaque
Transpadana Gallia penetratis, Rauennam vsque, facta excursionem, omnia depræ-
dati sunt: & vndique nouæ gentes sinibus egressæ, ipsum orbem vniuersum perur-
baturæ videbantur. Gothi in Græciam, Macedoniamque erumpunt: Quadi & Sar-
mata Pannonias depopulantur: Germani occupant Hispaniam: ipsumque Impe-
rium ab tyrannis triginta arripitur. Sub id igitur tempus Marcellinus Rauennatū
Antistes, in tanta perturbatione, vario rerum euentu, misere grauiusque affectus,
animam exhalauit tertio Nonas Octobris. Dum extremum spiritum duceret, eius
cadauer ferunt vnguentorum suauissimorum diuinum odorem effluisse. Sepultus
est in diui Probi basilica.

VITA S. ATILANI EPISCOPI ZA- MORENSIS ET CONFESSORIS, VT HABETVR in Lucij Marinei Siculi, Regij Historiographi, de rebus Hispaniæ libro quinto.

5. Octob.

S. Attilanus
fit mona-
chus.

Creatur
Prior.
Fit Episco-
pus Zamorensis.

PER AE precium est, Sanctorum vitam, virtutes & gesta
cognoscere, vel propter eorum memoriam, quæ semper
eluceat, vel maximè propter exempla, quæ sunt nobis salu-
tifera documenta. Quare beatus Attilanus annum agens
quintum & vigesimum, audiens in Morerola monasterio,
quod à Samora nō longè distabat, homines sanctissimè vi-
xisse, illuc statim se contulit. Vbi decennium sub Floriani
Abbatis disciplina militauit. Cuius honestatem, sanctita-
temque cognoscens Florianus, eum in monasterij Prio-
rem constituit. Quorum temporibus Zamorensis atque Legionensis pontifices
à mortali vita discesserunt. Attilanus in Episcopatu Zamorensi, & Florianus
in Legionensi successerunt, propterea quod per omnem regionem clarissima
eorum

SURIUS

Octob.
Nomen
RVIII
5